CORONA ▶ weekboek

HET BLIJFT WENNEN

Begin april en het is stil op straat. Scholen dicht, kantoren zo goed als leeg, horeca op slot. De openbare weg lijkt voorbehouden aan hen die voor hun beroep naar buiten moeten. Dat is wennen. Zeven weken lang volgt TON drie vrachtwagenchauffeurs op hun tocht door 'lockdown-land'. Van lege wegen naar terugkerende drukte.

wie?

Alice Ermes **48 jaar • woont in Rijsenhout**
is nachtchauffeur bij Jan de Rijk Logistics in Aalsmeer

Alice (geboren in Helmond) zit haar leven lang in het transport. Ze werkte onder andere bij DHL, Bos Logistics en Van Duijn. Sinds halverwege 2019 is zij in dienst bij Jan de Rijk. Zij vervoert luchtvracht en pendelt van Rotterdam en Lelystad naar Schiphol. Zij werkt vijf nachten per week.
Alice woont samen met Mark, vrachtwagenchauffeur bij YvonTrans. Normaal rijdt hij bloemen; nu is hij uitgeleend aan Kuehne + Nagel. Zij hebben een dochter, Siarl (6).

wie?

Hans van Dijken **54 jaar • woont in Ten Boer**
is vrachtwagenchauffeur bij Koopman Transmission in Noordhorn
Hans (geboren in Bedum) was meer dan dertig jaar magazijnmedewerker bij de Makro. Drie jaar geleden maakte hij de overstap naar het transport. Hij rijdt nationale stukgoeddistributie met een bakwagen en vervoert van alles: van internetartikelen tot medicatie, van fietsen tot graszoden, van bouwmaterialen tot levensmiddelen. Hij werkt vier dagen per week.
Hans is getrouwd met Jeanet, leerkrachtondersteuner op een basisschool. Hans en Jeanet hebben vier volwassen kinderen: een zoon en drie dochters.

wie?

Martijn Groot **47 jaar • woont in Breda**
is distributiechauffeur bij Peter Appel Transport, rijdt voor SPAR
Martijn (geboren in Enkhuizen) werkte meer dan vijftien jaar in de grafische industrie. Naast die baan ging hij een opleiding volgen voor leraar maatschappijleer. Toen hij vanwege de crisis in de grafische wereld werd ontslagen, stopte die opleiding. Martijn maakte zijn andere droom waar: de vrachtwagen. Sinds september 2006 is hij in dienst bij Peter Appel Transport. Hij bevoorraadt SPAR-winkels en werkt vier dagen per week
Martijn woont samen Maureen, receptiemedewerker bij een sportschool. Zij hebben een dochter, Runa (5).

CORONA weekboek

Week 1, 6 april - 12 april

STILLE WERELD

de pandemie is op haar piek

"Het is een verademing om de weg op te gaan", zegt Martijn. Hij maakt overdag, vanaf een uur of tien, zijn ritten langs SPAR-winkels en merkt wat corona betekent voor het wegverkeer. Geen files, geen drukte, geen gedoe. Zo mag het wel blijven, vindt hij. "Ik hoop dat veel mensen erachter komen dat het nog niet zo gek is om thuis te werken." Ook Alice ziet onderweg naar haar werk dat het rustig is. "Normaal doe ik er twintig minuten over, nu maar tien."

GEEN BESMETTING

Terwijl het aantal besmettingen oploopt, heeft het virus nog niet in ***Martijn***'s directe omgeving toegeslagen. Datzelfde geldt voor ***Hans***. Maar ja: hij woont in het noorden. "Als je de overzichtskaart van de verspreiding erbij pakt, is het hier nog steeds wit." ***Alice*** heeft wel een kennis die getest is op het virus en besmet blijkt. En eigenlijk denkt zij dat ze het zelf ook gehad heeft. "In het voorjaar staan op Schiphol alle loodsen aan de voor- en achterkant open. Dan tocht het als een gek en loopt iedereen te hoesten en te proesten. Nou ja, als ik het gehad heb, heb ik het gehad. En zo niet, dan heb ik pech als ik het krijg."

ANDERE LADING

In de winkeldistributie is het zeer druk, zelfs nu er weer volop wc-papier in de schappen ligt. ***Martijn*** merkt het aan zijn lading. "Als het rustig is, heb ik spullen voor zeven of acht winkels in mijn wagen. Nu zijn er dat voor vier." Ook ***Hans*** ziet in zijn bakwagen dat de wereld veranderd is. "Er is geen verschil in volume, maar we vervoeren wel andere goederen. Veel meer internetbestellingen. Spullen voor de tuin: pergolapalen, schuttingdelen, zand en bestrating. En veel fitnessapparatuur."
Bij ***Alice*** is het werk wezenlijk anders. "Wat normaal door de lucht gaat, doen we nu over de grond. Ze proberen bij Jan de Rijk nieuwe wegen te bewandelen om de zaak draaiend te houden."

HEEL MOE

Alice is wel heel moe. "Hoofdpijn. Een piep in mijn oor. Ik kan me moeilijk concentreren en heb een korter lontje." Het breekt haar op, de combinatie van 's nachts werken en overdag zorgen voor dochter Siarl. Om negen uur moeten ze via de computer contact maken met school. Dan heeft ***Alice*** maar een paar uurtjes bedtijd gehad. En

omdat Siarl niet naar school of buitenschoolse opvang gaat, mist haar moeder de korte slaapjes overdag. "Soms is het op het werk wat 'slapper'. Dan vragen ze wie die dag thuis wil blijven. Ik meld me dan altijd vrijwillig. Kan ik een beetje uitrusten."

HETZELFDE BOOTJE

Het is een 'intelligente lockdown' hoor je steeds. ***Hans*** vindt dat een goede aanpak van de regering. "Het is natuurlijk een trieste situatie, met al die zieken en doden. Maar Rutte is heel transparant. Waar ik wel moeite mee heb, is dat mensen zich niet altijd aan de maatregelen willen houden. Dat heeft te maken met de hele maatschappij van tegenwoordig. Die houding van: niemand gaat mij wat vertellen."

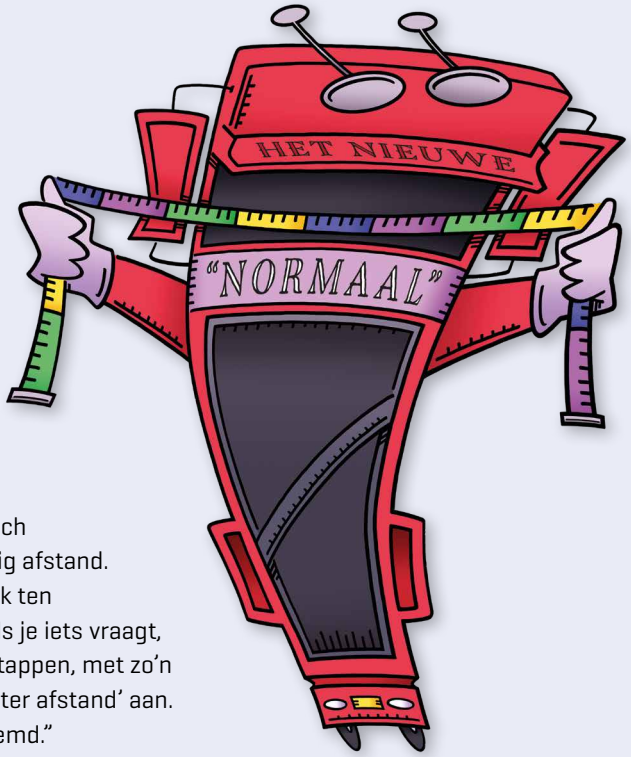

Martijn vertrouwt erop dat de overheid het goed in de gaten houdt en in de hand heeft. "Ik bekijk het heel nuchter. Het is niet anders: we zitten met z'n allen in hetzelfde bootje. Dan kun je je wel zorgen gaan maken, maar dat helpt niks. Het is uitzitten en afwachten."

Week 2, 13 april - 19 april

NIEUW NORMAAL

het aantal sterfgevallen per dag daalt licht

COVID-19 bepaalt nu zo'n maandje het leven in Nederland. De spelregels zijn duidelijk: 'we' schudden geen handen, maar wassen ze zo vaak mogelijk. Houden anderhalve meter afstand. En gaan alleen naar buiten als het nodig is. In de praktijk zien Alice, Martijn en Hans dat die regels maar zozo worden nageleefd. Alice: "Wat me opvalt: bij loodsen maakt niemand de knoppen van roldeuren schoon, of de klinken en tastvlakken."

HOESTEN IN LAADBAK

Veel chauffeurs klagen over de behandeling die ze bij klanten krijgen. ***Hans*** herkent dat wel. "Bij het ene bedrijf is niets of nagenoeg niets verandert. Daar ben je net zo welkom als vóór de uitbraak. Maar er zijn er ook waar het er heel anders aan toegaat. Daar mag je zelf niet meer naar binnen. Maar je wordt wel geacht iemand in je laadbak te laten. Dan weet je niet of diegene in je laadbak staat te hoesten, waar jij even later weer in moet." ***Martijn*** lost bij winkels meestal samen met de eigenaar of het personeel. "Vaak houden zij toch ongemerkt te weinig afstand. Onderling, maar ook ten opzichte van mij. Als je iets vraagt, komen ze op je afstappen, met zo'n hesje 'Houd 1,5 meter afstand' aan. Dat is toch wel vreemd."

SCHOOL OP SLOT

Omdat vrachtwagenchauffeurs tot de vitale beroepen behoren, mogen hun kinderen naar school en de buitenschoolse opvang (BSO). Maar dat ziet ***Alice*** toch niet zitten. "Juist omdat ik niet weet met wie de andere ouders in contact komen. Die werken vooral in de zorg, toch? Daar zijn veel besmettingen." Dus zij schikt zich in haar rol van tijdelijke schooljuf, "al heb ik daar niet voor geleerd. Ik ben helaas ook niet altijd heel geduldig." Runa, de dochter van ***Martijn***, blijft ook thuis. "Zij houdt contact met school via de tablet. Ze krijgt opdrachten, waar ze dan 's ochtends drie kwartier mee bezig is en 's middags voor het eten nog even. Het gaat prima, maar ze mist school heel erg. En dan vooral de klasgenootjes."

CORONA weekboek

ROND HET HUIS

Het sociale leven ligt stil. Is er dus meer tijd voor hobby's? Bij ***Alice*** amper. Haar 'vijfnachtse' werkweek vreet energie, ook omdat ze slaap te kort komt en dochterlief haar overdag lekker bezighoudt. ***Hans*** maakt al sinds zijn zestiende foto's van vrachtwagens; tienduizenden heeft hij er inmiddels. De analoge heeft hij digitaal laten maken en deze is hij nu aan het rubriceren. Daarnaast onderhoudt hij zijn tuin van vijftig vierkante meter. En dan is er nog zijn tweede grote hobby: modelbouw van trucks op een schaal van 1:24. ***Martijn*** sleutelt af en toe aan zijn motorfiets, een (verbouwde) Suzuki Intruder 750, en rommelt lekker in huis rond.

Week 3, 20 april - 26 april

LOSSERE LOCKDOWN

licht aan het eind van de tunnel?

Alles went, dus ook een lockdown. Op de weg wordt het alweer drukker, zien de beroepschauffeurs. Files zijn er nog niet, maar waar ze een paar weken geleden de weg bij wijze van spreken voor zichzelf hadden, is het nu weer delen met velen. Martijn: "Je ziet wel overal borden met 'Blijf thuis' en 'Houd 1,5 meter afstand', maar ik heb niet het idee dat die nog veel indruk maken. Sommige mensen denken blijkbaar dat de regels er zijn om hen te pesten. Ze zijn zo individualistisch." Volgens Alice is de helft van de mensen alweer aan het werk. En ook in de winkels is het veel drukker.

CENTRAAL AANSPREEKPUNT

Deze week brengen de werkgevers- en werknemersorganisaties in transport en logistiek een protocol naar buiten. Dat geeft adviezen over hoe je veilig en gezond door kunt werken tijdens de coronacrisis. Een van de aanbevelingen: benoem bij elk bedrijf een coördinator, een centraal aanspreekpunt voor vragen. Bij Peter Appel Transport is die er al, zegt ***Martijn***. "Vanaf het begin hebben we een 'coronacrisisnummer'. Daar kun je altijd, 24 uur per dag, terecht met al je vragen of meldingen."

Hans heeft het protocol gelezen. "Veel van de dingen die erin staan, zijn bij Koopman Transmission al geregeld. We hebben twee mensen waar je met corona-vragen terecht kunt."

DONKERE WOLKEN

De berichten over de gezondheidscrisis zijn nog steeds somber. En ook economisch trekken de donkere wolken zich samen. Reden voor ***Alice*** om stug door te werken, ook al valt het soms zwaar. "Als het straks in elkaar mocht klappen, wil je wat geld achter de hand hebben", vindt zij.

Hans en ***Martijn*** verwachten niet dat hun baan op de tocht komt te staan. Mensen blijven eten en spullen kopen. Wel ziet ***Hans*** een verandering. "Als je Rutte van de week hoort, dan zijn we voorlopig nog niet van de beperkingen af. En dat merk ik ook in mijn werk. Het contact is vluchtiger. Je hoeft geen handtekeningen meer te scoren en dat was vaak aanleiding voor een praatje. Dat mis ik nu wel."

Lees verder op pagina 12

CORONA weekboek

Week 4, 27 april - 3 mei

BESMETTING BEZWOREN?

dagdag vakantie

De daling van het aantal besmettingen, ziekenhuisopnames en doden zet door. Ook op de intensive care-afdelingen lijkt de crisis bezworen. Intussen ligt de horeca op apegapen. Festivals slaan (minstens) een jaartje over. Campings vrezen een verloren seizoen. Premier Rutte geeft een negatief vakantieadvies. Alice had al eerder bedacht dat het dit jaar waarschijnlijk thuisblijven wordt. "We wilden een huisje op een camping in Frankrijk boeken. Maar toen moest de poes gesteriliseerd worden. Doen we dat eerst, zeiden we, vanwege de financiën. En toen kwam corona. We zien het nog even aan. Als Frankrijk niet kan, dan gaan we niet in eigen land boeken. Want ik verwacht dat de prijzen achterlijk hoog zullen worden. Nee, dan kopen we een zwembad voor in de tuin."

IN EIGEN LAND

Hans zou eind maart met het hele gezin een weekje weggaan. Dat viel dus in het water. Voor de zomervakantie hadden ze nog niks gepland. "We huren altijd een huisje in Nederland, telkens in een andere streek. Ik verwacht niet dat we dit jaar nog op vakantie gaan.

Week 5, 4 mei - 10 mei

SNELLER SOEPELER

het ongeduld groeit

"Ik dacht dat na Pasen de omzetten weer naar beneden zouden gaan. Dat de mensen wel klaar waren met hamsteren. Maar begin van de week vertelde een ondernemer me dat hij nog altijd 33 procent méér draait." Martijn vertelt het begin mei, als het ongeduld in de samenleving oploopt. Nu de epidemie onder controle lijkt, vinden velen dat er meer aandacht voor de economie moet komen. De supermarkten doen dan wel goede zaken, andere sectoren vrezen grote klappen. Hans denkt: "Er moet versoepeld worden, op korte termijn, anders komen bevolkingsgroepen in opstand. Zoals kleine zelfstandigen en de horeca. Soms snap ik het ook niet. De tandarts mag weer werken, onder bepaalde voorwaarden. Maar de kappers nog steeds niet, terwijl een tandarts in je mond zit."

ALLEEN CORONA

In de media lijkt er bijna niets anders te bestaan dan corona. In die overdaad vinden ***Hans***, ***Alice*** en ***Martijn*** ieder hun eigen weg. ***Hans*** leest het Nederlands Dagblad. En hij kijkt het NOS Journaal, "al vind ik het altijd een beetje gekleurd nieuws. Het neigt naar de negatieve kant. Terwijl ik vind dat onze regering nog steeds goed acteert." Tijdens het werk heeft ***Alice*** Radio 10 aan. "Twee keer per uur komt

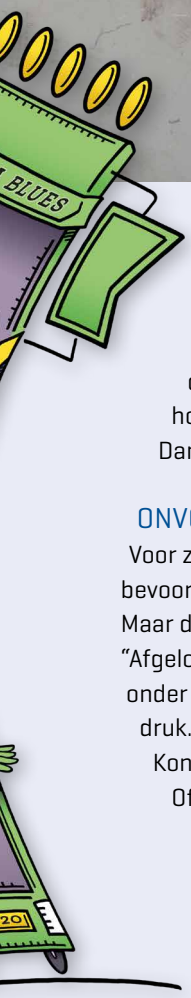

Trouwens, we zijn bezig met een andere woning, dus daar kunnen we het geld ook goed voor gebruiken."
In januari moet ***Martijn*** zijn vakantie doorgeven op de zaak. Het zou in juli worden, drie weken naar Slowakije met de caravan. "Ik hoop nog steeds dat het door kan gaan, al houden we er rekening mee dat we het land niet in kunnen. Dan zoeken we in Nederland een plekje."

ONVOORSPELBARE ONTWIKKELINGEN

Voor zijn werk komt ***Martijn*** geregeld op campings. Normaal bevoorraadt hij in deze tijd van het jaar ook weer de seizoenwinkels. Maar die zijn nog dicht. Wat hem deze week trouwens wel opviel: "Afgelopen maandag had ik een aantal winkels in Noord-Holland, in onder andere Groet en Schoorl. Man, wat was het daar ongelooflijk druk. Mensen op scooters, in oude auto's ... Ha, het was natuurlijk Koningsdag!" Bij ***Alice*** begint het 'wat slap' te worden op het werk. Of dat een slecht teken is? "Ik weet het niet. We krijgen zeer regelmatig mails van de directie. Ze zijn wel innovatief bezig, maar natuurlijk ook afhankelijk van de ontwikkelingen. En die zijn nog steeds onvoorspelbaar."

CORONA ▶ weekboek

daar het nieuws voorbij. En ik heb een digitaal abonnement op het AD. Dan krijg je twee keer per dag het belangrijkste nieuws."
Martijn zegt lachend: "Ik ben een van de tien Nederlandse vrachtwagenchauffeurs die naar Radio 4 luistert. Vroeger had ik alleen Radio 3 aan staan. Soms was ik daar zo klaar mee, dat gelul tussendoor, dat ik af en toe een half uurtje Radio 4 op zette. Op een gegeven moment is die niet meer af gegaan."

WEER NAAR SCHOOL

Omdat zowel zij als haar partner Mark in het beroepsgoederenvervoer zitten, moet ***Alice*** alle zeilen bijzetten om werk en gezin draaiend te houden. Zij ziet ernaar uit dat Siarl over een week weer naar school kan, al is het maar twee dagen. Naar de BSO gaat ze niet. "Laat dat maar lekker voor de mensen die in de zorg werken." Het is deze week nog meivakantie, dus ***Alice*** hoeft niet om negen uur voor het scherm te zitten.
Op haar werk is het weer drukker. Zij begint deze dagen al om vier uur 's middags. "Helaas eten we dus niet meer samen. Onderweg heb ik bijna geen mogelijkheid om een maaltijd op te warmen. Ik kom nergens waar ze een magnetron hebben. Dat helpt niet voor het lijnen."

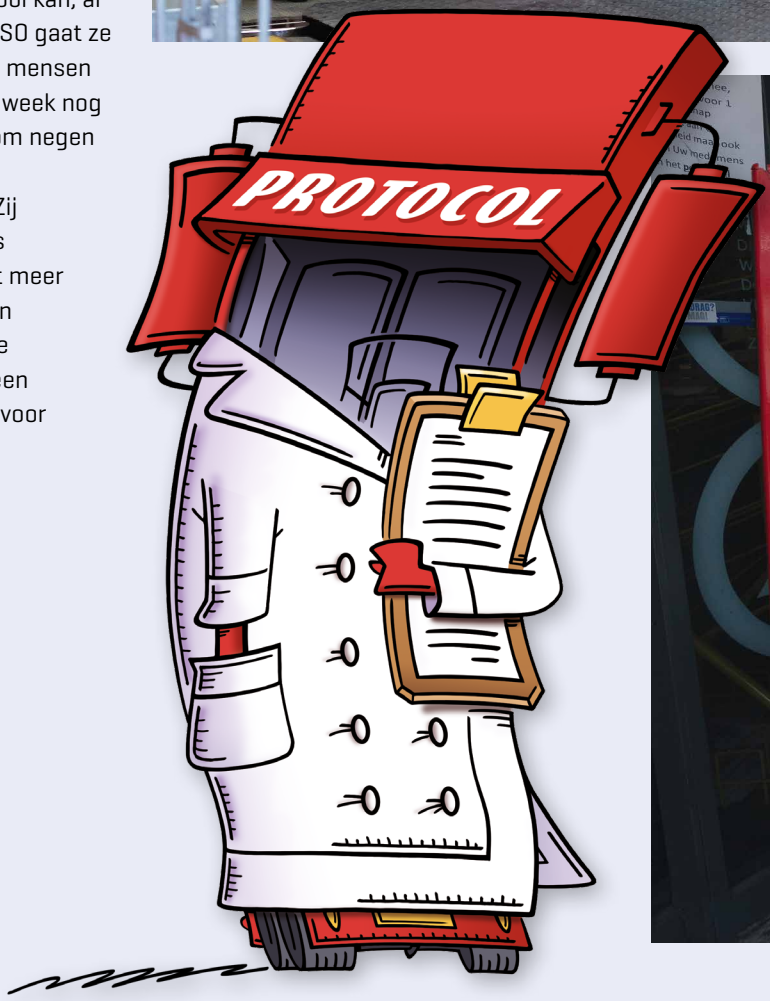

Week 6, 11 mei - 17 mei

BIJNA WEER NORMAAL

vooruitlopen op versoepeling

Nederland telt 17 miljoen virologen, die steeds luider hun mening geven. Hans ziet het een tikkie meewarig aan. "Wat is wijsheid? Iedereen zegt het te weten. Maar je kunt het zelf niet narekenen, daar zijn we ook niet capabel voor. Het komt op een stukje vertrouwen aan. En wie is er nu bij gebaat om de cijfertjes op te poetsen of negatiever voor te stellen?" En Martijn meent: "Ik heb zoiets van: hou je gemak. Desnoods duurt het 't hele jaar. Maar ja: ik heb met alles altijd heel veel geduld, dus ook in dit geval."

POTJE BELACHELIJK

De regels blijven lastig te begrijpen. En ze handhaven is dus ook niet gemakkelijk, zo ervaren ***Hans***, ***Alice*** en ***Martijn*** ook nog steeds in hun werk. "Van de week ging er een man vlak achter me staan", vertelt ***Alice***. "Terwijl op de grond anderhalve meter was afgeplakt. Ik vroeg hem in zijn vak te blijven staan. Die werd me toch kwaad. Stom gedoe, gezeik! Maar hij heeft wel een stap terug gezet." ***Martijn*** sprak een paar dagen geleden een facilitair manager op het distributiecentrum. "Die was bezig een looproute in en uit het dc af te plakken. Hij was helemaal klaar met het gedoe. Hij vond het me toch een potje belachelijk. Daar kon ik me wel iets bij voorstellen. Ik zei tegen hem: het bedrijf moet aantonen dat ze maatregelen nemen."

GEEN STENNIS MAKEN

Hans maakte deze week een mooi voorbeeld mee van de 'willekeur aan maatregelen', zoals hij het noemt. "Ik kom in de Eemshaven bij drie elektriciteitscentrales, van drie verschillende bedrijven. Bij twee is het business as usual: op de portier achter plexiglas en handen wassen na. Bij de derde komt de portier naar buiten om je te temperaturen. Ik las van de week dat dit helemaal niet mag. Principieel heb ik er nog steeds moeite mee dat men dat doet. Maar ik denk ook: ga maar geen stennis maken. Uiteindelijk heb je het gelijk voor honderd procent aan je kant, maar je staat toch met je rug tegen de muur."

CORONA ▶ weekboek

Week 7, 18 mei - 24 mei

ALLES BIJ HET OUDE?

eerste besmettingsgolf onder controle

Het loopt richting eind mei. De regering kondigt verdergaande versoepelingen aan, nu de eerste besmettingsgolf onder controle blijkt. Alice kijkt daar kritisch naar. "We zijn proefkonijnen", zegt zij. "De overheid laat meer toe en ziet wel waar het schip strandt. Dat is overal op de wereld zo. Ik weet niet of dat slim is. Maar ja, mensen gaan toch naar buiten."

PORTA POTTI

En dat is te zien. Op Hemelvaartsdag loopt het op sommige plekken uit de hand. ***Martijn*** zit die dag braaf in zijn achtertuin en zoekt op zijn laptop naar een 'Porta Potti', een draagbaar toilet. "Met Pinksteren willen we even met de caravan weg, naar Nijmegen. Daar zijn vrienden van ons pas gaan wonen en die houden een barbecue-avondje. We verblijven op een camping in de buurt, maar dan moet je zorgen voor je eigen sanitair." De Porta Potti's lijken uitverkocht. Het is wel symbolisch, vindt ***Martijn***: "Begin maart was het wc-papier op, drie maanden later de Porta Potti's."

MONDKAPJES

Voor ***Alice*** is er deze week geen gelegenheid om een dagje vrij te nemen. Het is drukdruk. "Veel trailers met mondkapjes. Die brengen we naar Schiphol, bestemd voor het buitenland. Er komen ook

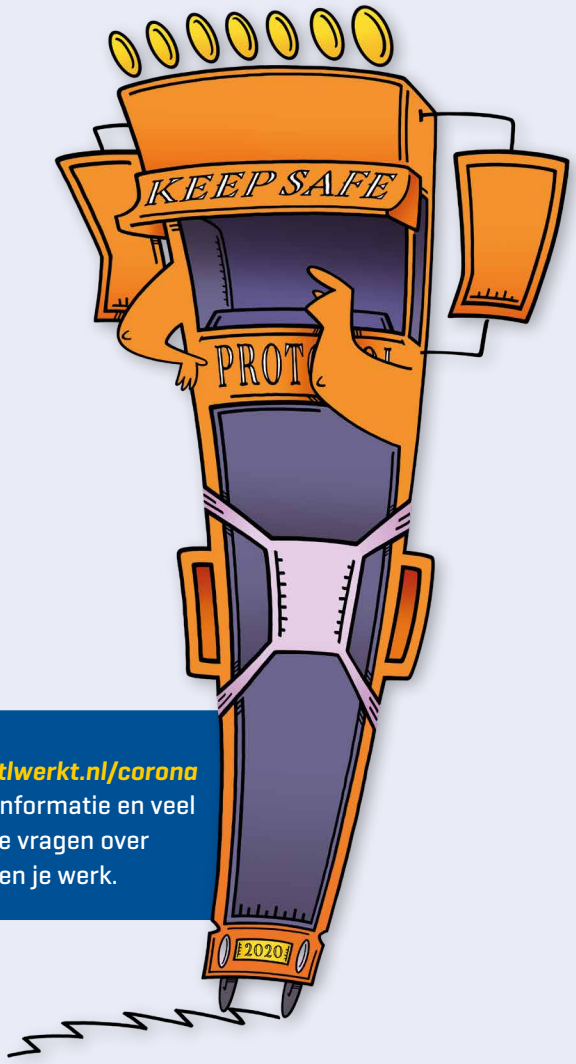

Op stlwerkt.nl/corona vind je informatie en veel gestelde vragen over corona en je werk.

ladingen mondkapjes voor binnenlands gebruik aan. Die zijn vast van betere kwaliteit." Zelf gaat ***Alice*** geen mondkapje dragen. "Zolang het niet verplicht is, doe ik het niet. En ook als iedereen er vrijwillig een op zet, doe ik het nog niet. Kijken ze maar naar me, op straat. Doen ze toch al, als ik met een sigaret loop."

ALLES BIJ HET OUDE

Bij ***Hans*** gaat het werk onveranderd door. Wel ziet hij langzamerhand weer 'normale spullen' in zijn bakwagen verschijnen. Producten die hij sinds half maart niet meer vervoerde, zoals disposables voor snackbars. Alles dus weer bij het oude? "Omdat het zo lang duurt, moet je wel alert blijven op de regels die er zijn", meent ***Hans***. "Je kruipt snel in de ouwe-jongens-krentenbroodmodus, zeker met je collega's. Dan sluipt de oude manier van leven er weer in. Maar als iedereen zich stringent aan de anderhalve meter blijft houden, zou het goed moeten komen."

TIEN VRAGEN

Corona en je werk

Wat doe je als tijdens je werk anderen niet die anderhalve meter afstand houden? Hoe kom je aan de juiste beschermingsmiddelen? En nog acht vragen over de praktische kant van werken tijdens de coronacrisis.

1. IK KOM BIJ BEDRIJVEN WAAR ZE DE ANDERHALVE METER NIET OVERAL IN ACHT NEMEN. WAT KAN IK DOEN?

Spreek de mensen om je heen erop aan. Informeer je werkgever. Hij is ook verantwoordelijk voor jouw veiligheid en gezondheid als je onderweg bent. Spreek het bedrijf waar je komt erop aan (directie, leidinggevende, portier). Ook het bedrijf is verantwoordelijk voor de veiligheid en gezondheid van medewerkers die op bezoek komen. Dat staat onder andere in artikel 10 van de Arbowet ('goed gastheer'). Je werkgever en het bedrijf waar je op bezoek komt, dienen de richtlijnen van het RIVM te volgen.

2. WAT MOET IK DOEN ALS IK ZELF DIE ANDERHALVE METER AFSTAND NIET KAN NALEVEN?

Houd zelf altijd anderhalve meter afstand, ook als dat betekent dat het werk even niet kan worden voortgezet. Wacht tot de anderhalve meter er wel is. Dat is geen werkweigering, maar goed werknemerschap. Informeer zo nodig je werkgever. Soms is het in de praktijk niet mogelijk om anderhalve meter afstand te houden. Bedenk dan dat zolang er niet wordt gehoest of geniest, de kans op besmetting klein is. Volg verder de hygiënemaatregelen van het RIVM.

3. MOET DE OPDRACHTGEVER ZORGEN VOOR VOLDOENDE AFSTAND IN DE WACHTRUIMTE?

Ja, de opdrachtgever moet zorgen voor een schone wachtruimte met voldoende mogelijkheid voor de anderhalve meter-regel. Is dat niet het geval, wacht dan buiten totdat je anderhalve meter afstand kunt houden. Of wacht in de vrachtwagen en vraag of de opdrachtgever je kan oproepen zodra er voldoende ruimte is.